

činnosť verejnototárskych komôr na Slovensku a v Podk. Rusi spolu s advokatskými komorami bola suspendovaná podľa zák. 167/1920, neupomenul »správny výbor«, vládou postavený v čelo verejných notárov poukazovať na mezery v návrhoch zákona, zdôrazňovať výhody uhorského verejnotot. rádu a za príklad uviesť diela ver. not. rádu italského z r. 1913 na poli organizačnom, právnom a sociálnom.

Obor pôsobnosti verejných notárov je príúzký a čaká na rozšírenie. Je nutné, aby prevzala všetky tie úkony, ktoré sa vyskytujú v nespornom riadení, je treba rozšíriť ich obor pôsobnosti na zastupovanie strán, na všetky odvetvia inštitúcií správy a nesporného riadenia. Záhodne by bolo dať im právo zastupovať pred najvyšším správnym súdom vo finančných záležitostiach; v záujme verejnosti vyrovnáť kvalifikáciu verejnototársku s kvalifikáciou súdcov a pravotárov a trvať na dosavadnom právnom základe na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi plotnom; — zvýšiť počet verejných notárov, učiniť ich prístupnejšími a zľavniť taxy verejnototárske za činnosti v prípadoch zákonom určených. I obvydý sú nerovné! Na Slovensku pripadá na 60.000 ľudí jeden verejný notár, avšak sú i také okresy na venkove, ktoré majú iba 25.000 obyvateľov! Bolo by záhodno učiniť predmetom úvahy vzhľadom na povinnú legalizáciu uskutočniť aspoň čiastočne inštitúciu advokátskoverejnototársku na Slovensku!

Teda pri novom verejnototárskom poriadku je potrebné mať na zreteli špeciálne slovenské pomery, lebo na Slovensku verejnototárstvo nie je ešte tak zavedené u obecnstva, ako v zemiach historických.

K 50 roč. histórii patri konštatovanie toho, že politický prevrat z r. 1918 zo starých ver. notárov len 6% nechal bez zmeny na pôvodnom mieste jejích pôsobenia, na ktoré boli doživotne menovaní. 10% ver. notárskeho sboru preložením našlo svoje ďalšie zaistenie existencie, kým 84% čiastočne pozbavené úradu, čiastočne pre nepriaznivé preloženie bolo nútené zrieknuť sa svojho postavenia.

Zamenený nový ver. notársky sbor usiluje sa kráčať na kolaji predchodcov, udržať staré dobré meno ver. notárskeho sboru, udržať zaslúženú všeobecnú vieru a naďalej byť skutočným právnym poradcom drobného ľudu.

Slovenský a podkarpatskoruský verejnototársky sbor v novom století vykáže istotne stupňovanú činnosť, v tom ho zadržuje, ba háti zrovna suspendovanie jeho autonómie. Jestli to bolo v roku 1920 odôvodnené, dnes keď je sbor verejnototársky celkom vymenený, už ztratil oprávnenosť na existenciu. Teraz na Slovensku a Podk. Rusi verejnototárska korporácia nemá žiadnej organizácie. — Preto súrne treba celý sbor organizovať pomocou »Spolku čsl. ver. notárov«, ktorý aj doteraz dokázal, že je tak rečeno univerzálnym obhájom zájmov českoslov. verejných notárov. Súrne treba uskutočniť penzijný ústav verejných notárov, námestkov a kandidátov. Je špeciálnym požiadavkom Slovenska vychovávať dorast. (Dnes máme na Slov. asi 5 kandidátov.)

Ale to je len tak možné, keď zásluhy jedine v sboru alebo okolo sboru získané budú smerodajné a vymenovávaním advokátov nebudú tak rečeno znemožňovať pokrok povoláných verejných notárov v budúcnosti (80% ver. notárov na Slov. menovaných bolo advokátom, iba 2 námestníci boli menovaní z ver. notárov po prevrate.) Keby sa tento zjav stal systémom, mládež, ktorá chová v sebe veľký entusiasmus k tomu povolaniu, sa priamo odstrašuje od verejného notárstva. Treba rázne pokračovať v začatom boji o zrušenie súkromnej práce obecných a obvodných notárov, aby existencia ver. notárov na venkove bola pevne zaistená.

Jestli zreteľom na to všetko sa uskutoční unifikovaný verejnototársky rád, môžeme dúfať, že dosiahneme tu všeobecnú dôveru a niveau, čo je pýchou verejnototárskeho sboru v histor. zemiach a taký pevný majetkový základ, bez ktorého pokroku niet.

† JUDr Antonín Mokry.

Nemine roku, aby náš stav a zejména notárska komora Pražská nemusely želeťi ztráty osvědčených pracovníků, pamětníků našeho dlouhého a úporného usilování o naše lepší příští.

Dne 18. září t. r. opustil nás opět jeden z nejstarších milých druhů v práci stavovské — Dr. Antonín Mokry.

Narozen 31. května 1855 ve Vodňanech, věnoval se po absolvovaném gymnasiu v Českých Budějovicích studiu věd právních a státních na universitě vídeňské, kdež byl dne 3. listopadu 1880 promován na doktora.

Vždy vážný, rozmyslný a klidný při každém svém počínu, byl jako předurčen pro stav notárský. Jmenován v r. 1890 notářem pro Hlinsko, přeložen byl r. 1898 do Jilemnice a r. 1912 na Král. Vinohrady.

Zvolenému povolání oddal se celou duší, stal se vzorem řádného notáře a získal si přízeň a náklonnost veškerého obecnstva, kde působil.

Hluboké své vědění nestavěl na obdiv, jakož vůbec nemiloval veřejnosti. Žil tiše, v ústraní, pro rodinu a své povolání, jemuž věnoval přebytkovou energii, účastně se činně práce-stavovské.

V uznání této blahodárné činnosti zvolen byl dne 30. prosince 1913 za člena notárské komory Pražské, jímž zůstal až do své smrti, byv v době od 30. března 1923 do 7. února 1924 zvolen jejím viceprezidentem, kteréžto čestné funkce vzdal se sám s ohledem na otřesené zdraví. Byl dále členem Ústředního výboru našeho Spolku a přísedícím disciplinárního senátu Nejvyššího soudu, což jest důkazem, jak veliké vážnosti těšil se v kruzích notárských. Pro svou znalost vědeckou zvolen za člena zkušební komise pro státní zkoušky judičiální jakož i pro zkoušky notárské a povolán byl za člena komise pro reformu občanského zákoníka.

Byl též literárně činným, tak zejména uveřejnil v Právniku r. 1886 »Příspěvek k opravě knihovního zákona«, jež citoval též Randa ve svém »Vlastnictví«. V Zeitschrift für Notariat und freiwillige Gerichtsbarkeit 1913 uveřejnil článek »Zur Reform des Strassenabtrennungsgesetzes«, který uveřejněn byl též v Právniku. Do Českého Práva pak přispěl r. 1920 pojednáním o §:

551 o. z. r. 1921 k revisi zákonů obecných a r. 1922 svou přednáškou v pražském odboru našeho Spólku »Zajištění věna manželky obchodníka«.

Zřejmě z toho, že odchází nám v něm velice platná síla, které těžce budeme postrádati při malém našem kruhu pracovníků.

Ztratili jsme duši poctivou a nezištnou, vzácného přítele a rádce a druha nám všem drahého.

Stav náš a zejména notářská komora Pražská zachová mu zajisté trvalou, vděčnou vždy vzpomínku.

Dr. Čulík.

Dr. R. Král:

In memoriam...

(Výročí úmrtí Dra Karla Bařka.)

V jednom — nepamatuji se již, kterém — ze svých nejkrásnějších essayí nalezl F. X. Šalda podivuhodná slova, jimiž hodnotil vysoký intelektuální a morální smysl onoho národa, který dovede uctívatí své veliké mrtvé — odnímá ony mrtvé jich době a současnosti, promítá jejich činnost a jejich typ do plynoucího toku dějinného vývoje, ano více, povznáší je do Slavína národních světců: toť onen tajemný spodní proud tvůrčích sil národa, sil, jimž Šalda říká mytologické, sil, jichž vnější projekce zdá se mi nejkrásnější inkarnací národní duše, poněvadž vytváří to, bez čeho není národ národem, totiž: tradici národních ctností.

Hovořovali jsme o tomto předmětu s velikým malostranským samotářem — jehož jméno jsem v předu uvedl — několikrát za války, též po válce; poválečné thema velmi přiléhavé.

Hle, vděčný národ! Dovedli jsme pochopiti a dovedli se připojiti v plném vnitřním a zvrucnělém přesvědčení k paianu radostného a rozplesaného vděku, projevovalného tak hlaholně osvobozeným národem — Vůdcům; zdaž nemělo však již tenkrát býti hlasitě připomenuto, že první pouť vděčného národa má spěti k památným manům vyšehradského Slavína, tam aby se poklonily všechny vrstvy jimi vzkříšeného národa oněm Rozséváčům, kteří po řadu decenií rozsévají nesmírnou setbu nadšení, odporu, vzdoru a síly a připravili národ k žatvě veliké doby, když se mu dostalo velikých vůdců. Tam jsme se mohli sejíti všichni, bez rozdílu stavu, zájmu, vyznání, to byla basis k projevu syntetické národní vůle, manifestující kontinuitu vzkříšených a osvobozených s křisiteli a osvoboditeli.

Tyto myšlenky prochvívaly mojí hlavou, když jsem se v den výročí úmrtí Dra Karla Bařka tísnil v zástupu tří čtyř oficiálních osobností u jeho hrobu; vím, pietnosti vzpomínky neuběře na ceně nepatrný počet vzpomínajících, ale že tak záhy a tak málo je vzpomínáno, je, zdá se mi, zarážející... vždyť přece tento hrob chová tělesné pozůstatky muže, který čtyřicet let pracoval pro blaho stavu notářského, čtyřicet let přemýšlel onen intenzivně a s železnou pravidelností pracující mozek pro notáře a — za notáře, také pro dorost a za dorost, podivnou náhodou rovněž nevzpomínající...

Tyto řádky chtěly býti stejně elegickými jako vyčítavými, poněvadž stojí za nimi oddaný přítel a obdivovatel, který dovedl někdy nesouhlasit, nikdy však přestatí ctít.

Nikdy, aspoň v mém životě, zdá se mi, nedoznalo ono staré: de mortuis... nového a hlubšího pro mne pochopení, jako v okamžiku, kdy jsme stáli nad Tvým

rovem. Dr. Bařku, kdy vše malicherné a codenní odpadá a před duševní zrak vystupuje Tvá světlá postava ve skvělé a zářné zbroji duševního pracovníka, který dal stavu notářskému vše, co měl a co mohl — věř, srdce těch, kdež stáli nad Tvým rovem, tloukla jednotným tepem vroucí vděčnosti a úcty za vše, co Jsi vykonal.

Věř, sen o vděčném stavu není snad přece jen pohádkou...

Případy z praxe.

I.

Smlouva o odstoupení nemovitosti s výhradou doživotního požívání jest darováním a nepodléhá tudíž takový převod obecní dávce z přírůstku hodnoty nemovitosti.

Manželé N. odstoupili v roce 1924 notářským spisem svoji usedlost sestře (resp. švakrové) a jejímu ženichu se zřetelem k nastávajícímu jejich sňatku za to, že tižto ponechají jim doživotní požívání předaných realit.

Zemský inspektorát vyměřil z tohoto převodu dávku 3252 Kč 60 h (nešlo zde o příbuzenský poměr dle odst. 3. § 4 pravidel o dávce).

Do platebního rozkazu podali zcizitelé odvolání.

V něm namítali, že převod ten nepodléhá vůbec dávce z přírůstku hodnoty, protože se jedná o neúplatné jednání mezi živými (dle § 4 č. 1 pravidel).

Neboť úplatou se rozumějí pouze statky a práce, které se ze jmění spolusmluvníka navzájem plní. (Tak rozh. ze dne 26. června 1923 Rv I 205/23, sb. Vážný č. 2765).

Zemský správní výbor ve svém rozhodnutí ze dne 10. června 1925 č. 46701/VIII/25 se k tomuto názoru přiklonil a odvolání vyhověl.

Uznal, že v daném případě se jedná pouze o t. zv. deductio servitutis se strany zcizitele, tedy o darování se zachováním poživacího práva pro zcizitele, a uvádí doslovně:

»Zciziteli jest volno buď darovati nemovitost ničím nezatíženou nebo při darování si zachovati právo poživací, t. j. prakticky darovati nemovitost zatíženou vlastním poživacím právem tak, jako ji může darovati zatíženou věcným právem osoby třetí.

Pro pojem darování je totiž lhostejno, že poživací právo vznikne teprve při převodu.«

II.

Vztahuje se předpis § 1. lit. d. zákona ze dne 25. července 1871 č. 76 ř. z. pouze na projev vůle dárcovy, nebo též na prohlášení obdarovaného, že dar přijímá?

Majitelka domu M. Z. chtěla zajistiti své zletilé dceři meškající mimo domov věno na této své usedlosti a učinila proto slib toho obsahu, že jí daruje peníz 60.000 Kč a k jeho zajištění dává v zástavu svůj dům.

O tomto darovacím slibu byl zřízen notářský spis, o přijetí daru pak prohlášení, které bylo zasláno obdarované s tím, aby je v notářské kanceláři svého pobytu podepsala a aby notář její podpis ověřil.

Týž však sepsal o přijetí daru nový notářský spis, jsa toho názoru, že pouhé prohlášení postrádající formy notářského spisu nestačí k přijetí daru skutečně neodevzdaného.